فرمێسکی نهێنی

چاپی یەکەم
ساڵی ١٩٦٩
چاپخانەی کامەران/ سلێمانی

پێشکەشە

بە دایکی خۆشەویستم
کە یەکەم دڵسۆزمە و هاوبەشی ڕاستەقینەی پەستی و شادیمە ، زۆر جار لەکاتی تەنگانەمدا .. لە هەموو کەسێک زیاتر بە تەنگمەوە بووە و فرمێسکی بۆڕشتووم ..
بۆ /
فاتمە عوسمان ماوەتی لەگەڵ بەرزترین و جوانترین ڕێز و سەڵاومدا بۆی.

جەمال شاربازێڕی
١٩٦٨

پەخشانێک

خاوەنی ئەو هەستە ناسکانەی ئاوازی خەمگینی ی .. دەنگی تاڵی
کەمانی دەروونی پەستیانە
یان هەناسەی شمشاڵی گەرووی سینەی هەڵکڕووزاویانە ..
وەکو چاوی ئەو گوڵانە وان کە شەونمی فرمێسکیان لە تاریکە شەو ی
مەینەتیدا بە نهێنی دەڕێژن .

چوارین

– ١ –

هەرچەندە بە دیمەن کەمێک ڕووگەشم
توخوا ئەگەر گوێ لە دڵم نەگری
مەڕوانە زەردەی خەندەی ڕووکەشم
چاوی دەروونم بێ وچان دەگری

– ٢ –

گوڵی گەشاوەی باخچەی دڵداری
لەسەر لێوی بوو پەپولەی هەستم
شیلەی هۆنراوەی دەکرد بە دیاری
بۆ ئەو نازدارەی خۆشی دەویستم

گیان

گیان تا بڵێ یت .. زۆر شیرینە
یاری خۆشەویستی ژینە
دەسگیرانی گشت کاتێکە ..
لانەی هەموو ئاواتێکە
هێزی هەستەکانی لەشە
تاسە و گەشەی لە باوەشە
قوڵپی هەموو سۆز و کوڵێ
لە گیانەوە هەڵ دەقوڵێ
****
بەڵام گیانە .. با ڕوون بێت لێت
داوای بکەیت .. دەیبەخشم پێت
پێشکەشت بێت ..
ئەگەر هات و ڕازی نەبووم
دەبێت مانای خۆشەویستیم نەزانیبێت

کەس .. !

کەس وەکوو من خۆشەویستی
لە دڵا جێگیر نەبوو
پەیکەری دڵداری لانەی ..
گیان و هۆش و بیر نەبوو
****

بەوەفابووم .. گیانی شیرینم لە ڕێ یدا دادەنا
بۆیە زۆر منیان بە وێڵ و شێت و شەیدا دادەنا
****

گەر دەپرسیت چۆنە هەستم ..
من هەتا ئێستەش دەڵێم
بلبلێکم هەر بە یادی ..
گوڵ دەژیم بەستەش دەڵێم

بۆ .. تۆ

خۆشم دەوێیت ، ئەی خوای بەهرەی خۆشەویستن
گیانە ، زیاتر لە داوا پلەی پەرستن ..
بەجۆرێک تۆ کارت کردۆتە هەستم
نەگوترابێ و نە بیسرابێ بە بیستن
****
خۆشەویستیی ، بۆ خولْقاندم ئەو چاوە
قولْپی مەستیی ، سەرخست وەکوو سەرچاوە
بۆیە ساتێک .. دوور بیت ئەوەندە پەستم
هەناسەکەم .. هەلْمی دلْی قرچاوە
****
ئەی قژ زەردە ، دلْ بێ گەردە ، جوانەکەم
خۆشم دەوێیت ، زیاد لە گیانم ، گیانەکەم

گیانە ..

گیانە باخچەی ئەم تەمەنە
بە سروەی خۆشەویستیی تۆ
دێتە گەشە و زەردەخەنە
ئەگینا زۆر بێ ڕەنگە و بۆ
****

کام دڵ ، بەکام ژیان خۆش کەم ؟
ئەگەر گوڵەکانیان چنیم
چۆن یادی تۆ فەرامۆش کەم ؟
چۆن ژینێکە .. ئەگەر بژیم
****

ئەی من چۆن واز لە تۆ بێنم ..
تا ژین وازم لێ نەهێنێت
ئایا بەهار بپروێنم .. !
بەو پەنجانەی خەزان دێنێت ؟ !

خۆشەویستیم ..

خۆشەویستیم باخچەیەکە
گوڵەکانی قەت ناژاکێ
سەرچاوەی ڕوون ، ئاودێرێتی
بۆی لێڵ نابێت ، هیچ ناپاکێ
****

منیش تاسەر بە سۆزەوە
هوزارێکی جوان پەرستیم
هەر ئاوازە و دەیلێمەوە ..
بۆ گوڵزاری خۆشەویستیم

دەنگ

گەرووی پڕ سۆز و ناڵەکەت
مۆسیقایە و دڵ دەدوێنێت
دەنگە نەرمە زوڵاڵەکەت ..
چاوی شادیم ، هەڵدەهێنێت
****

کە هەناسە ، شەماڵەکەت
بە ئەسپایی .. دەیجوڵێنێت ..
پەڕەی لێوی .. گوڵاڵەکەت
هەرچی پەستیمە .. نامێنێت
****

لەگەڵ چریکەی ئای ئایا
بیر و هەست و دەروون دەگری
بۆم جیا نابێتەوە .. ئایا
گیان پێ دەکەنێ ، یان دەگری ؟ !
بەڵام مەلی .. هۆنینەوەم
بە سۆزەوە ، بۆت دەخوێنێت
ئەستێرەی لێو خەنینەوەم
لەدەم ئاسۆم .. دەجریوێنێت

١٩٦٤

هۆنراوەی کورت

لە ڕێتام گیانەکەم خۆت لامەدە بڕوانە ئاخۆ کێم ؟
بریندارێکی دڵسۆزی دڵی تۆم ، زۆر لەسەرخۆ ، دێم
ئەوا هاتووم دڵی ناکام نەڕەنجێنیت ، بەرەو مردن
لە من سەدجار پەشیمانی ، لەتۆش بەخشین و لێ بوردن

تۆ بڵێی !

تۆ بڵێی ، گەردوون هەر
وا هەور و هەڵا بێت
نەمامی هیوامان ..
بێ چرۆ و بێ گەڵا بێت
****

تۆ بڵێی کزە بای
زستان بشکێتەوە
ڕەهێڵەی ڕێی ژیان
" تاو " ی خۆش بێتەوە
****

تۆ بڵێی شەو تارای
ڕەشی خەم دادڕێت
لە ئاسۆ .. کەژاوەی
شەبەق سەر هەڵبڕێت
****

خۆر تیشکی زێڕینی
وڵاتم نەخش کات
شەماڵیش بە شنەی ..
ئارام ، دڵ پەخش کات
****

ئەو ڕۆژەی ئاواتی ..
بەهرەی گشتیمانە
سەیران و ئاهەنگ و
بەهار و .. ژیانە
****

شیرینی گەیشتن
بەیەکتر بنۆشین
بەرگی بەختیاری و
دڵشادی بپۆشین
****

ئەی گوڵی کە بۆ دڵ ...
ئاوات و ئومێدی ..
تۆ بڵێی مەبەست و
خەوبینین بێتە دی !
****

تۆ بڵێی نەوبەهار
ڕووکەینە ئەو دەشتە
پێکەوە بە شادی ..
ئەی شێوە فریشتە !
****

بە بەرگی ڕەنگینی ..
ئاڵ و واڵای نوێ وە
سەربەست و خۆشەویست
ورد بڕۆین بەڕێ وە
****

بۆ سەر کانی و ئاوی
ئارامگای سەیرانمان
بۆ یەکتر ، وەیسێنین

گۆرانی .. ژیانمان
****

چیمەن و سەوزەگیا
ببێتە .. دۆشەکمان
چەند خۆشە لەسەری
دانیشین هەردوکمان
****

تریقەی پێکەنین ..
تێکەڵی شەماڵ بێت
تەمی دڵ ئاسمانی ..
بەڕووی تۆ ساماڵ بێت
****

لەوێشدا کە هەڵساین
بچینە .. لالەزار
دەست لەناو دەستی یەک
دڵشاد و بەختیار
****

لە گوڵزار لەکاتی
گوڵ چەپکە کردن دا
بە بژار دڕکی خەم
هەڵکەنین لەبن دا
****

کەمانچەم ئاواز بێ و
تۆش بەستەم بۆ بڵێی !
بەستەی ئەم هەڵبەستەم ..
ئەی پەری تۆ بڵێ ی !
****

تۆ بڵێی دوا ڕەنجی ..

ڕۆژانی ژان چێشتوو
تێر بخۆین لە میوەی ..
هیوای پێگەیشتوو ؟!

١٩٦٣/٢/١

تەمەن

تەمەن کاتە و دێت و دەڕوا
ئەمڕۆ ناگەڕێتەوە .. دوێ
سبەینێش دێت بەدوای ئەوا
لە بەسەرچووی ئەمڕۆ ئەدوێ
****
کەوابێتە .. گیانی شیرین
با لەم کاتانەی تیا دەژین
جێگای خەفەت نەکەینەوە
هەرگیز لای لێ نەکەینەوە
بەستەمان هەر لەسەر زار بێت
ژیان لامان لالەزار بێت
ئەو لێوانەش سەر لێوم خەی ..
مژینێک و هەزار ئۆخەی

بەستەیەک

زۆر لە شەوبۆ
شۆخ تری تۆ
ئەی ئەو خۆشەویستەی تازە
لە دڵما بووی بە ئاوازە
****

زیاد لەگەڵ کەمان
شنەی بۆ گیان
نیگارت حەزە و ئارەزوو
درەنگم لێ دەکات بە زوو
****

کاتێک نیگات
بە ڕووم دەگات
هەر وەکوو ئەستێرە گەشە
دەگەشێمەوە بە گەشە
****

بەهاری نوێ
من تۆم دەوێ
زستان کرێوەیە و تووشی
هەرگیز .. نەمکەیتەوە تووشی ..
****

زۆر لە پەری
شیرین تری
زۆر حەز دەکەم لەگەڵتا بم
لە دڵما بیت ، لە دڵتا بم
****

گەر لە ئاستی
بەڵێن ڕاستیی
تۆش هاوخواستی
ئەوا تاسەر
لەڕێتایە ، گیان ، سامان ، سەر
****

لە هەستمدا
هەڵبەستمدا
دەتنەخشێنم .. وەکوو گەوهەر
تا هەتایە بمێنیت .. هەر

١٩٦٦

لە " کارت " ێکدا

لەگەڵ گەشانەوەی گوڵ دا
یاری من دەمی کردەوە
تۆوی گوڵی چاند لە دڵدا
خۆشەویستیی نوێ کردەوە
****

گیانە دڵم وەکوو هەستم
لێت دەکات جەژنە پیرۆزە
کارتی مژدەت ، دایە دەستم
دڵ خۆشتر بووم بەم نەورۆزە
****

وشەکانت هەمووی گوڵ بوون
پیتەکانی پەڕەی دڵ بوون
دامنان لەناو دڵ و هەستا
گیانە " گوڵدان " ی تۆم ئێستا

وەرە ..

خۆشەویستەکەم
نیگای هەستەکەم
دڵ پڕ لە تاسەم
وەکوو هەناسەم
توخوا گەلێک بۆت کڕووزامەوە
دەست نێ .. بە خەم و سزا و زامەوە
گوڵاوی چپەت بەهۆی نامەوە
بپرژێنە ناو گوێی ئارامەوە
وەرە لامەوە
بە وەڵامەوە
خەم ڕەوێنم بە
هەست بزوێنم بە
پەیمانم بەرێ و پەیمانت بەمێ
پەیمانی ژین تا نەمانت بەمێ
ها دڵت بەمێ ، ها گیانت بەمێ
دیوانێک شیعری زۆر جوانت بەمێ

خەیاڵێک

چەند خۆش دەبوو .. بە دڵداری
لانەیەکی بەختیاری ..
پێک بهێنن پڕ لە گەشە
وەکوو گوڵاڵە و وەنەوشە
دەست لە گەردن ، هەتا مردن
بەبێ یەکتر زویر کردن
خەندەی منداڵی ڕوومەت ئاڵ
لە ڕوومان دات وەکوو شەماڵ
بەساقە ، بۆ دووانی بێت
شیر ، دەرمانی گریانی بێت
دەم بۆ جێ دەمی یەک ببەین
یەک لەسەر یەک ماچی بکەین
من ئەم لایە و تۆش ئەو لایەی
من ڕاژاندن تۆش لایلایەی
کاتێک ، کە نوست ئنجا نۆبەی
شادی و گەمەی پڕ لە ئۆخەی ..
ئای چەند خۆشە .. ئەی فریشتە
گەیشتنە ئەو بەهەشتە
سروەی هەناسەتم بۆ بێت

هەر خونچەیە و بۆت دەپشکوێت
تیشکی نیگاتم بەرکەوێت
گیانە ئیتر من چیم دەوێت
هەر ئاوازە و بەستەی شیرین
وەکوو پەپوولەی باڵ نەخشین
بە ئاهەنگەوە باڵ دەگرێت
ئاسۆی باخچەی شادی دەگرێت
کامەرانیش لێو دەهێنێت
زیاتر هەستم دەبزوێنێت
ماچ دەکات ئەم ڕۆژ و شەوە
شیرین .. چی خۆشترە .. لەوە ؟

شەوێکی مەستیی

تاقانەکەی .. خۆشەویستم
ئەمشەو هەتا بڵێیت ، مەستم
دەزانیت بۆچی خۆم مەست کرد ؟
کارم لەسەر هۆش و هەست کرد ؟
تا لێکدانەوەی دووری تۆ
ماوەیەک دواکەوێت لە گۆ
بەڵام نەمزانی کەزیاتر
دەروون پڕ دەبێت لە ئاگر
ئای چیم بەدەستی ئەنقەست کرد
خۆم دڵەکەم زیاتر پەست کرد
ورووژان لێم .. یادگاری
چەند ساڵێکیش پێش دڵداری
هەناسەی هەڵکڕووزاوم
دڵۆپە فرمێسکی چاوم
تێکەڵاوی ناو هەڵبەست کرد
زۆر درۆیە شادی دەستکرد !

فرمێسکی نهێنی

ئەی جگەری زامداری من
کەی چ وەختێک
سارێژ دەبی و ڕێی دڵشادیم
دەدەی نەختێک ؟
****
ئەی دڵە پڕ لە خورپەکەی
گیان و ئەندام
کەی دەبەخشیت بە ژیانم ..
کەمێک .. ئارام ؟
****
ئەی دوو لێوی کروژراوی ..
دانی ئۆفم
تاکەی وشەی باڵ هەڵوەریو
هەڵگلۆفم ؟
ئەی گەرووی گیان کەمانچەکەی ..
خۆشەویستیی
بۆچ .. ئاواز و بەستەی خۆشیم
لێ نەبیستی ؟
****
ئەی ئەو هەستەی بە بیستنی

ئازار فێریت
کەی دوو چپەی ناسک و نوێم
بۆ دەنێریت ؟
****

ئەی دەروونە خەمگینەکەم
کەی شنەیەک
بەلاتا دێت بۆ ماوەی چەند ..
هەناسەیەک ؟
****

تۆش ئەی چاوی ئێشک گری ..
بێداری شەو ..
کەی پێڵووی ناز سەریەک دەنێیت
بۆ تۆزێک خەو ؟
ئەی فریشتەی پڕ لە ئۆخەی
کەی نۆبەمە ؟
- بۆ چەند ماچێک لەو گەردن و ..
.. کوڵم و دەمە ؟
ئەی مێخەکی باخی هیوا
کەی گیان لەخۆت ..
مارە دەکەیت
تا تێرم کەیت
لە ڕەنگ و بۆت ؟
****

ئەی هەناسەی بەستراو .. بە
.. ناسۆرەوە
دەی ڕاوەستە و ئەوەندە پیش
مەخۆرەوە

١٩٦٨

کەمانچەی خەمگین ..

گەڵای داری ..
بەختیاری
بە یەکجاری
بە خەزانی خەفەت وەری
بە ئازاری ..
گیان بێزاری
پڕ لە زاری ی
شێوا یاد و بیرەوەری ..
گەردەلوولی کوێرەوەری
ڕایماڵی بۆدەشت ودەری .. دەردەسەری
****

دەمێک دنیای شادی و مەستیم
گوڵزارێک بوو
مەلی گیانی خۆشەویستیم
هوزارێک بوو
دەیخوێند بە سۆز و ئارەزووی ..
لەسەر چڵی درەختی ژین
گیانی پڕ دەکرد لە تەزووی ..
شیرین ، شیرین
****

دڵ هۆگری ئەو جوانەی بوو
کە ئارامگا و هێلانەی بوو
کە هەمیشە لەسەر دەستی
سەرلەوحە بوو بۆ هەڵبەستی
پەرستگای سوێند و نوێژی بوو
گۆرانی شەو و ڕۆژی بوو
****

بەڵام هەمووی بەهارێک بوو
پاییز هێرشی بۆ هێنام
هەوری ڕەشی خەم هارێک بوو
نەیهێشت دڵم بگرێت ئارام
****

ئیتر دەبێت کەمانچەکەم
لەگەڵ ڕۆژ و شەو دا لێ دەم
کام ئاوازە زۆر خەمگینە
ئەوە لەلای من شیرینە
منیش بەستەی بێ ئارامی
لەگەڵ دەڵێم .. بە ناکامی
ئەی کەمانچەکەم ئاوازێ ..
لەگەڵ دەروونم بسازێ

١٩٦٢

تەمەنێک

کاتێک زەرگەتەی ماتەمی ..
نیشتەوانێ ..
بەسەر گوڵی ئاڵی دەمی
نەوجەوانێ
ئەو شیلە و ڕەنگ و بۆیەی بووی
هەڵی مژی
تەمەن و یاد و ئارەزووی نەهێشت بژی
****
زەرد هەڵگەڕا .. لێوی لاوی ی
بوو بە فرمێسکی خوێناوی ..
تاڤگەی چاوی ..
یاری جگەر هەڵقرچاوی
ئەی ژەهری شووم ، تاڵی بێ فەڕ
بۆچ خۆت گەیاندە لێوی تەڕ ؟
****
کە ئەو سوورە گوڵە وەری
مەلی دڵی ئازیز تەری
ئەوەی کەوا بوو بێ بەری
ڕێی کەساسی کەوتە بەری

که بەرهەمی خۆشەویستی ی
شکان ، لق و گەڵا و بەری
ئەو خۆزگانەی ، هیوای ویستی
بەرگی مەرگی کردە بەری
****

ئەی ژەهری کۆسپی ڕێی ئاوات
ئای چەند گوڵی گەشی ـ ئاوا ـ ت
زوو هەڵوەراند
ئای چەند دڵت بە کارەسات
ئەنجام گەیاند
چەند پەپوولە و مەلی هیوات
لە ژین تەراند

١٩٦٧

ـ نامێنێ ـ " ١ "

مژدەیان دامێ
کە ڕۆژانی خەم دەڕوا و نامێنێ
وەک خەم نامێنێ
خۆشیش وەکوو خەم هەروا نامێنێ
لە نەخشی چاکە و خراپە داد و هاوارت نەبێت
لەسەر لاپەڕەی ژیاندا ئەوەی بوو ، وا نامێنێ
خوای پەروەردگار
شمشێرێکی وا بەدەستەوەیە
ئەوەی نیشتەجێ ی ئێرە بێت ئەو لێی دەدا و نامێنێ
خۆ من ئەگەرچی لەبەرچاوی یار وەک خۆڵی ڕێگام
بەدکارەکەشم بەس نیە دەڕوا و بەدناو نامێنێ
دەمەوبەیانی مژدەیان دامێ زۆرم پێ خۆش بوو
کەس لە جیهان دا بەبێ جیاوازی پیر ، لاو نامێنێ
ئەڵێن گۆرانی و خوێندنی کۆڕی جەمشید ئەمە بوو :
لەو جامەم بەنێ بابیخۆمەوە کە تیا نامێنێ
دەوڵەمەند .. دڵی هەژارەکەی خۆت ڕاگرە چونکە
گەنج و زێڕەکەت تا سەر پرشنگی لە چاو نامێنێ
لەسەر بەرزایی گوومەزەی گەردوون بە زێڕ نوسراوە
بێجگە لە دۆستی بەخشندە و چاکە کام ناو نامێنێ
****

ئەی چرا ماچی پەروانە بەهەل بزانە چونکە :
ئەم کارە بەس تا بەیانی دەوام دەکا و نامێنێ
تۆ هەر هۆگری یاری ئازیز بەو دڵی مەشکێنە
ئەی ـ حافظ ـ نەخشی سزا و ئەندێشە یەک تاو نامێنێ

" ١" لە فارسیەوە وەرگیراوە.

بە شەماڵدا

شەماڵ کاتێک ڕێت
کەوتە وڵاتی لای خۆشەویستم
بۆنێک لە زولفی ..
عەنبەرینی ئەو بێنە بۆ هەستم
****

سوێند بە گیانی ئەو
بە ستایشی ئەو بۆنەی لێی دێت
گیانم دەبەخشم
ئەگەر پەیامێک لە یارەوە بێت
****

خۆ منی هەژار
هەرچەندە بۆ ئەو بەکام و هیوام
هەی هاوار .. مەگەر ..
لە خەودا خەیاڵ بیهێنێ بۆلام
****

هەرچەندە کە یار
نامکڕێت بە هیچ .. بەڵام ئامادەم
تاڵێک مووی سەری
بەهەموو جیهان سەرتاپا .. نادەم
****

جەستەی پەک کەوتەم ..
وەک بی دەلەرزێ و چەماوەتەوە
سەری بۆ بالای ..
سنەوبەرینی ئەو ناوەتەوە
****

چی دەبێت ئەگەر
دڵی لە خەفەت ڕزگار بێت ئیتر
کێ ؟ ـ حافظ ـ .. چونکە ..
ملکەچ و کۆیلەی یارە و کەسی تر ،

لە فارسیەوە وەرگیراوە.

بۆ ؟

ئەی خاوەنی گوڵی ئاڵ
بۆچی زامی ژینی تاڵ ..
سارێژ نەبێت ، چیت دەوێت ؟
بۆچی ئەستێرەی خەیاڵ
هەوری نەبێت بە ساماڵ
بزە و گەشەی پێ کەوێت
****

بۆچی دڵی بەسەزمان
حەزدەکەی ، ڕەنجەڕۆ کەیت
ئاهی گەرمی سینەمان
بۆ بە گژ خۆتا دەکەیت

"گۆرانی "

تیشکی ئەو چاوە

بۆ خۆزگە و تاسەی دەروونی تینووم
قومی کانیاوە
حەسانەوەیە بۆ گیانی ماندووم
تیشکی ئەو چاوە
****
سەرچاوەی خۆشی و ئارامی ژینە
هۆی سارێژبوونی زام و برینە
وێنەی خۆری ناو چەمی زیوینە
تاڤگە و قەڵبەزەی بە پێکەنینە
تیشکی ئەو چاوە
هێز و هەناوە
****
عەتری نەرگس و لالە و نەسرینە
ئەستێرەی بەختی ساماڵی شینە
زەردەی دەم کەلی ئاسۆی ڕەنگینە
سازی ئاوازی بەستەی شیرینە
تیشکی ئەو چاوە
بۆ من هەتاوە
****
پەرستگای جوانی و دڵ پەرستیمە

بزە و ڕوناکی خەم و پەستیمە
شەرابی شادی خەوی مەستیمە
سروەی فێنکی خۆشەویستیمە
تیشکی ئەو چاوە
لە دڵمی داوە
****

بۆیە نیگام هەر .. وێڵە بۆ نیگای
تیشکی ئەو چاوە
ئایا ، گیانەکەم ، لە من بە ئاگای ؟
گشت گیانم چاوە !!

١٩٦٢

هانۆ

من ئەو گوڵەم
کە شەماڵی خۆشەویستی
لەناو باخی ناخی هەستا
دەمبزوێنێت ،
ئەو هانۆیەم ..
کە دایکێتی .. سۆز و هەستی
وەک پەپوولەی لێوی شادیم
بۆ دەهێنێت
****

وەک چۆلەکە
لەسەر چڵی درەختی ژین
باڵەفڕە و شنە شن و
جریوەمە
هێشتا ساوام
ئەشکەنجە و خەم نازانم چین
هەر تریفە و زەردەخەنەم ..
لەسەر دەمە
****

بەختیارم

شادمانم کە سەربەستم
خۆشەویستی باوەشیم بۆ دەکاتەوە
بیرم سپی
وەکوو گیان و هەست و نەستم
دڵم لانەی ڕق و کینە ناکاتەوە
****

بابە و دایە
ئێوە چەند بۆم خەم ڕەوێنن
منیش وەکوو فریشتەی ناز
هۆگرتانم
هیوادارم تاسەر بۆ من ..
هەر بمێنن
هانۆتانم ، جگەرگۆشەی
جگەرتانم

١٩٦٨

هانۆ : برازای کاوسی برادەر .

ـ یادگارێک ـ

هەتا تۆم لەگەڵدا بوو
شادیم لەناو دڵدا بوو
****

تا دەست و پەنجەکانت
لەناو پەنجە و دەستا بوو
گوڵاڵەی بەختیاریم
لەناو باخی هەستا بوو
چەند بە گەشە و نازەوە
دەچووینە پیشانگاوە
چەند کەوتینە بەر تیشکی ..
جوانی و تیشکی .. نیگاوە
هەروەکوو کەوتبینە ..
جیهانێکی .. تازەوە
ژین بۆمان پێ دەکەنی
بە سۆز و ئاوازەوە
****

دەروونم وەکوو چاوت
ڕۆشن و پرشنگ دار بوو
پووشی زەردی پایزم

لالەزاری بەهار بوو
تریفەی سپی گۆنات
پرشنگی ڕووناکیم بوو
وشەی ناسکی لێوت
خۆراکی بێ باکیم بوو
تا لەگەڵتا دەگەڕام
وام دەزانی ئەم گەشتە
پێشێل کردنی باخ و
ناو چیمەنی بەهەشتە
گیانە شیرینەکەی من
هەتا لەگەڵ تۆدا بووم
وام دەزانی شەو لەتەک
بووکی ئارامدا دەنووم
****

بەڵام کاتێک جێت هێشتم
ناسۆریت زۆر پێ چێشتم
لە فرمێسکی نهێنی ..
چاوی بیری سروشتم
چەند دڵۆپێکی وشکی ..
نادیارت پێ ڕشتم
بە هیچ دۆست و جوانییەک
دڵم نەدەکرایەوە ..
وەرامی هیچ پرسیارێک
بۆم نەدەبینرایەوە
****

هەستم کرد لەم بەغدایە
گەورە و ئاوەدانەدا
تەنیا و لە چۆڵەوانیم

لەم جیهانە بەرینەی
پڕ گەشەی ژیانەدا
منی خەمگینی تیا نیم

١٩٦٨

- خۆشەویستیی -

بەهاری نوێی
پایزیساڵی تەمەنم
خۆشم دەوێی
وەکوو دڵ و گیان و تەنم
وەکوو ئەستێرە بۆ ساماڵ
وەکوو سەوزەگیا بۆ شەماڵ
وەک پەپوولە بۆ گوڵی ئاڵ
وەک هەستیار بۆ بیر و خەیاڵ
زیاد لە وشەی خۆشەویستیی
کە لە هەڵبەستا دەیبیستی
هەتا بڵێی
خۆشم دەوێی

****

زیاد لە دایک و خوشک و برات
لەوانەی وان لەبەر نیگات
زیاد لە نوێنە
کە بە شەوگار تیا دەخەویت
لەو ئاوێنە

باڵا نوێنە
کە لەناویا دەردەکەویت
لەبەیاندا
لەکاتی سەرداهێناندا
لە خۆم زیاتر
لە خۆت زیاتر
لە وشە و گفت و گۆت زیاتر
کە وا دەیڵێ یت
خۆشم دەوێ یت
****

خۆشەویستیم لەگەڵتایە
وەک ئەو خوێنەی لە دڵتایە
وەک ئەو پێستەی دای پۆشیویت
وەک ئەو لێوەی دەیبزێویت
وەک ئەو زەردەخەنە جوانە
کە لێوانی .. سەرلێوانە
زیاد لەمانە ، لەوەش زیاتر
لە کوڵمی سوور و گەش زیاتر
لە گەردنی سپیکەلە ..
لە ئەبرۆ و چاوی ڕەش زیاتر
وەک ئەو زمانەی پێی دەدوێ یت
خۆشم دەوێ یت
****

نازانم چۆن
دەروونمت پیشان بدەم
خۆشەویستیمت بۆ دەرخەم
چ کامێرایەک بهێنم
وێنەکانی پێ دەرهێنم ..

لەو شوێنانەی هێلانەی تۆن
نازانم چۆن ؟
بۆ ئەم نیازە
کام ئەندازە
هەیە بتوانێت سنووری
بێ سنووری ، گەلێک دووری
بە پێوانە
بکات بە نوختەی نیشانە ؟
****

چ شایانێک
هەیە .. بیهێنم سەنگی کات ؟
تا بزانێت ..
چەند سەنگینە بێ دەنگی کات
****

بچم بەلای کام زاناوە
کام داناوە ؟
کام هونەرمەند ..
تاکوو بەگشت تواناوە
بە لێکدانەوەی ، ماناوە
بزانن چەند
خۆشم دەوێی
ڕێ بەرن پێی
****

دڵ و گیانم
خۆشەویستەکەی ژیانم
بە هەموو مانای وشەوە
خۆشم دەوێی
چرا چەند پێویستی " شەو " ە

ئاوام دەوێی
****

زیاد لە بەستە
لەم هەڵبەستە
کە کۆرپەی ئازیزی هەستە
زیاد لە هەرچی شتێک هەیە
کە بەهرەیە
کە هەرە نوێ ی
ئەم دەمەیە
هەتا بڵێی ..
خۆشم ئەوێی
خۆشم ئەوێی
خۆشم ئەوێی

١٩٦٨

ـ سکاڵای گوڵ ـ

من گوڵێکی گەشی باخی شادی بووم
لە بەهاری هەرزەکاری تەمەن دا
لە فریشتەی بەهەشتی هیوا دەچووم
لەناو فەرشی نەرمی سەوزی چیمەن دا

****

کە شەو پەچەی لە ڕووی دادەگرتەوە
خۆر شەونمی بەسەر گۆناوە دەدیم
کاتێک سروە ، باوەشی دەگرتەوە
چەند بە تەڕی و بە کوڵ بۆی پێ دەکەنیم

****

کاتێک کە هەنگ ، شیرینی لێ دەسەندم
ئای چەند ویزەی ئاوازیم لا شیرین بوو
کە پەپوولەش دەمدی ، ماچی دەکردم
ئای چەند جوان و خنجیلانە و نەخشین بوو
ئەوەم هەگیز هەر بە یاد دا نەدەهات
بزەی لێوم بە گەردی خەفەت کز بێت
گەردەلوولی نەهامەتی هەڵی کات

لە دیمەن و لە مانەوەم وەڕەز بێت

****

وام دەزانی هەتاسەر هەر گوڵ دەبم
نائومێدی و ناسۆری و خەم نابینم
هەر ئارام و خەندە و گەشەی دڵ دەبم
سروشتی جوان دەستی ناخاتە ، بینم
****

ئێستاش وشکە گیایەکی بێ ڕەنگ و بۆم
هەر بە ئاستەم لەسەر بنچێک وەستاوم
شکانەوەش ، بەستەی نەمان دەڵێت بۆم
تازە ئیتر کوا بەتەمای ژین ماوم
١٩٦٨/٢/٢٢

- تەنیایی -

- ١ -

ئەی تەنیایی تا کەی ئاوا ؟
شەو تا بەیان .. تا خۆر ئاوا
بەسەر بەرم سات ، ڕۆژ ، مانگ ، ساڵ
بە داخ و ئاخ و خەمەوە !
هەر بە لێکدانەوە و خەیاڵ
ئەم شەوانە .. ڕۆژ کەمەوە !
****

ئەی تەنیایی دەی مەمێنە
دەی بتۆرێ ، دەی مەدوێنە
دەی بمکەرە ، هاوڕێی ژیان
لەگەڵ یارێک نازدار و جوان
تا بە خەندە و پێکەنینی
ڕایدات خەم و ماتەمینی
بە ئارام و دڵنیایی
هیچ هەست نەکەم بە تەنیایی
****

ئەی تەنیایی کەی مزگێنی
ئەڵقەی دوو پەنجەم بۆ دێنی ؟

تا جووت بین و دابنیشین
بە بزەی دڵ ، بە مەم گوشین
دەست لە مل و لێو لەسەر لێو
بە گاز گرتن لە گۆنای سێو
بە دەستبازی .. بە گۆرانی
چپەی ناو جێی کامەرانی
ئەی سەرەتای بێ کۆتایی
کەی لێم دەکەی ماڵ ئاوایی ؟

– ٢ –

ئاوەدانی خامۆش و مات
سەڵاو لە بێ کەسی دەکات
فەخفورێکان ، گەرد لێ نیشتوون
بێ پەنجەی ناز خەو لێکەوتوون
ژوور چاوەڕوان ، قەرەوێڵە
لەخۆم زیاتر تەنیا و وێڵە
خشڵەکانی لای زەڕەنگەر
بە ئاواتەوەن بێنەدەر
بابەتەکانی ناو کۆگا
یەکی جۆرێک سەما دەکا
مووبیلەی ئێسک سووک و جوان
ژووری نوستن ، ژووری میوان
تەوالێتی خنجیلانە
سیسەمی نەرمی خەولانە
وەرتە و مافوری ئێرانی
خەسوو دەخاتە گۆرانی !
ماڵ چاک دەڕازێنێتەوە
ئاخ کێ بیانهێنێتەوە !
چونکە چاوبزی بانقی چۆڵ ..

دەڵێت خەیاڵ نەکەی ، کڵۆڵ !!
کەوابێتە ئەی تەنیایی
ڕۆژ و شەو باش تا کۆتایی !

کامێرای بەیەک گەیشتن

لەم باخەدا هەردوو تەنیاین
هەردوو لە یەکتر دڵنیاین
کە خۆشەویستی یەکترین
خۆزگە و مەبەستی یەکترین
دڵسۆزی ڕاستی یەکترین
دڵشادی ئاستی یەکترین
ئای چەند شادین ، چەند سەربەستین
کە هەردوو دەست لەناو دەستین
بەستە وئاواز و هەڵبەستین
خوای دڵداری ، دەپەرستین
****

پرچی درێژی هۆنراوە
دەمیان بۆ سەر سنگ هێناوە
وەکوو دوو دێڕی هۆنراوە
بە زێڕ لەسەر زیو نووسراوە
پەنجەم ئەوان دەپروێنێت
پێڵووش پەرچەم دادەهێنێت !
****

خۆزگە لەم کاتەدا ئێستا

کات لە جێی خۆی ڕادەوەستا
زەوی نەدەسووڕایەوە
هەر بەو جۆرە دەمایەوە
خۆریش وەک خۆی لە شوێنی خۆی
هیچ نە دەبزوا و نەدەڕۆی ..
ئەوسا منیش ئەوەم دەویست
تێر تێر دەبووم لە خۆشەویست !
ئەی کاتژمێرەکەی .. دەستی
ئەی تۆ بۆچی ڕاناوەستی ؟!
****

بەڵام خۆزگەی " لامارتین " یم '١ '
دەڵێت ئەوەی دەتەوێت ، نیم
هەموو کاتێک بەسەر دەچێ
لە گشت کۆڕی کوڕ و کچێ
کە دانیشتووی سای دڵدارین
برسی و تینووی بەختارین
****

وا وەخت و کات
ئاخ داخەکەم کۆتایی هات
دوای دەست گوشین و ماڵ ئاوا
خۆشەویستیم لەلام دەڕوا
هەتا دانیشتنێکی تر
گیانەکەم خوات لەگەڵ ئیتر !
نامە و چاوەڕوانی و نیگا
زوو زوو بێت و بڕوا و بگا

١٩٦٨

" ١ " لامارتین : شاعیری ڕۆژئاوا .

باخەوان !

ئەی باخەوان .. باخەکەت
گوڵێکی ئاڵی تیایە
هۆزارێکیش لەسەرچڵ
بۆ ئەو گوڵە شەیدایە
هوزار گەرمە دەروونی
بە ئاواز هۆنینەوە
گوڵیش بە بزەی لێو و
گەشە و پێکەنینەوە
دڵ و جەرگی ژیانیان ..
پڕ کردووە لە بەستە
خوای دڵداری لە ئاست .. ئەو
دوو خۆشەویستە ، مەستە
هوزار بەبێ ئەو گوڵە ..
مەحاڵە هەرگیز بژی
گوڵیش لەو زیاتر کەسی ..
ناوێت گەر بیشی کوژی ..
هەردوو نموونەی وەفا و
گیان پاکی و خۆشەویستین
دەڵێن پەیمان پەرستین

تا دوای ژیان دەیبەستین
هەزار تەوژمی ناحەز ..
پێ بنێت بە سەرماندا
هەستی خۆشەویستیمان ..
دەرناکات لەسەرماندا
****

ئەی باخەوان باخەکەت
گوڵێکی گەشی تیایە
چقڵ دەڵێت بۆ هوزار
ئەو گوڵە نارەوایە
مەبەستی ئەو بە تەنها
بریندار بوونی دڵە
لەسەر هیچ و بێتاوان ..
هەڵوەراندنی .. گوڵە
ئەی باخەوان ، تۆ ژیر بە
بەواتەی چقڵ نەکەیت
دڕکی مەم و زین تیژە ..
بۆ ئەو دڵ لە دڵ نەکەیت
نەکەیت توخوا باخەوان
ئەو دوو دڵە هەژارە
بکەیت بە هاوڕێی خەم و ..
نائومێدی و پەژارە
****

ئەی باخەوان ، ئەو گوڵەی
تاقانەی ناو گوڵزارە
گەش و بۆخۆش و ڕووخۆش
لە دڵدا شوێنی دیارە
هوزار باخ و گوڵزاری

چەند بەهاری پشکنی
زۆر گوڵ بۆی شەکایەوە و
بزەی لێوی بۆ چنی
بەڵام گوڵێکی نەدی
وەک ئەو گوڵەی باخی تۆ
بە بۆنی خۆشی ڕەوشت ..
دڵی بهێنێتە .. گۆ
چونکە با تارای " جوانی " ش
بۆ ڕووکەش ئارایشت بێت
بەچی دەچێت بێ بۆن و ..
بێ پاراوی ڕەوشت بێت
هوزار بۆیە بە هیوای
ئەو گوڵەوە دەخوێنێت
هەموو بەهرەیەکی .. تیا ..
وەک ئاوێنە دەنوێنێت !
دەسا توخوا باخەوان
ئەو دوو دڵە هەژارە
نەکەیت بە هاوڕێی خەم و
نائومێدی و پەژارە
ئاواتی ئەو دوو دڵە
بێنە دی .. بە دوو وشە
با ئەستێرە و ساماڵ و
نەوبەهار بێنە ورشە
****
بڵێ " ئەو گوڵە .. گەشە "
" لە منەوە پێشکەشە "
خوا چاکەت لە یاد ناکات
خۆزگەت بێ مراد ناکات

هوزاریش تا بمێنێت ..
بەو عەشقەوە دەخوێنێت

١٩٦٣

بەجێ هێشتن !

گیانە دەڕۆیت
من بەتەنها جێ دەهێڵیت
هەردەی گیانم
بە ئاسنی خەم دەکێڵیت
پێکی تاڵی ..
تاسەی دووریم پێ دەچێژیت
لەنوێ شەتڵی ..
بێ ئارامیم بۆ دەنێژیت
دەمکەیت بە هاوجووتی ئاخ و ئۆفی جێگا
بە هەناسە هەڵکێشانی .. چاو لە ڕێگا
****
گیانەکەم تۆ ..
خوێنی دڵی ،گوڵی دەسی
خوای هەڵاڵەی
خوای گوڵاڵەی
خوای نەرگسی
دڵم دەگری
توخوا چۆنی ژیر کەمەوە ؟!
چۆن یان بە چی ؟

من دڵخۆشی بدەمەوە ؟!
بەکام بینین
چاو زاخاوی بداتەوە ؟
بەکام بیستن
گوێی هەستم دەم بکاتەوە ؟!
چۆن بتوانێت ..
پەنجەم خامە کە هەڵگرێت !
تۆم لانەبێت
ئەوەی نووسیم لێم وەرگرێت !
چی بنووسم
وەک پەپوولە بۆت باڵ بگرێت
تاسەر پۆپەی
درەختی دڵداری بگرێت
تێکەڵاوی ..
ناو پرشنگ و بزەی چاو بێت
لەسەر لێوت
بشنێتەوەو پڕ گوڵاو بێت
****

گیانە دەڕۆی ، توخوا دەڕۆی ، دڵە دەڕۆی
ئاخ ئیتر باخ ، بەسەر چوو خۆی ..
بێ ڕەنگ و بۆی
سا خوات لەگەڵ
گیانت لەگەڵ
جێم بهێڵە ..
هەردەی گیانم بە ئاسنی
خەم بکێڵە !

١٩٦٣/٥/٣١

ـ ئاوازی بێ دەنگ ـ

ـ بۆ جوانێکی کەڕ و لاڵ ـ

ئەی کەمانە .. بەسۆزەکەی
بێ ئاوازە
شۆخە شیرینە ، قۆزەکەی
بێ ئەندازە
ئەی هێلانەی هەزاران ئاخ
گەروو پڕ لە وشەی خنکاو
شەونمی سەر گوڵی ناوباخ
عەتری خۆزگەی دڵی ژاکاو
****

شیرین ، ئەم بەستە شیرینەی
بۆ تۆی دەڵێم ..
بریتیە لەو گرینەی ..
پێی دەکوڵێم ..
گیانە خۆزگە بتبیستایە
تا بیزانیت ، بەهرەی جوانیت
چۆن گیانمی لە مستایە
بە تاسەوە بۆی بڕوانیت

بەلام ئاخ ، داخ
فریشتەی کار کردوو لە ناخ
هەتا سۆزی ئاوازەکەم
بەستەی ناسکی .. ڕازەکەم
دەنگ هەڵبڕێت .. ئێجگار بەتین
گوێت لێ نیە ، تا بیبیستی
بەچی دەچێت ، جوانی شیرین
گۆرانی بۆ تۆ پەرستی
هەر ئەوەندە نەبێت ، دەفتەر
پڕ بکات لە فرمێسکی تەڕ
****

قژ زەرد دەڕوانمە باڵات
هەر جۆرێک بێت ، بەرگ و کاڵات
دەتبینم ، هەروەک پەیکەرێ
دڵ خەریکە کڕنووش بەرێ
****

بەڵێ لە پەیکەرێک دەچیت
چ بۆ جوانیی ، چ بێدەنگیی
هەرکاتێکیش دێیت و دەچیت
بەنازەوە بە قەشەنگی
دەڵێی فریشتەی ئاسمانیت
لە کۆشکی خەودا میوانیت !
****

بەڵی یەکێک تۆ ببینێت
وادەزانێت خەو دەبینێت

باوەڕ ناكات لە سروشتا
جوانێك وەك تۆ دروست بووبێت
مەگەر پەری لە بەهەشتا
شێوەی نەختێك لەتۆ چووبێت
****

باڵا بەرزی ، پێست پەمەیی
وا هۆش لە ئارامدا مەیی
دەڵێم ئەگەر تۆ بدوێنم
بەكام شێوە تێت گەێنم
یان چۆن گوێم لە وەرامێك بێت
وەك جوانیت چەشنە تامێك بێت
****

شیرین ، بەستەی وردەكاریم
هۆنیمەوە ، وەك زەنگیانە ..
بۆ ملوانەی تۆیە دیاریم
ئایا ئاگارایت .. گیانە ؟!
گەر چاوەڕوانی وەرام بم
دەبێت ناكامی مەرام بم
چونكە خوای بیستن و وتن
تۆی دوورخستۆتەوە لەمن
ئاوازەیەكی .. بێ دەنگی
كە نازانم چۆنە ڕەنگی
بەس ئەوەندەی تۆم پێ گەیی
سۆزە و جوانییەو بەزەیی
شەو درەنگی ڕەشی خامۆش
ئەو جوانییەت دەمكاتە كۆش

دەستم پێ دەخاتە ژێر سەر
بۆ بیر ، خەیاڵ
هەنیسکی تەڕ دەکەمە سەر
هەناسەی کاڵ !
بۆ تۆ ، ئەی قژ زەردی چاوشین
ناکامی ..
تامی ..
کامی
ژین
١٩٦٢

سڵ

بڕادەرە شیرینەکەم
نازانم .. بۆ
لێوی فریشتەکەی بەهرە دێرینەکەم
نایاتە گۆ ..
لە هیچ شوێنێ ، لە هیچ لایە
دەنگی نایە
نە هەڵبەستێ ، نە پەخشانێ
ئەو بیرەی وا .. لە هەستایە
بەلای دەفتەردا ناڕوانێ
****

ئەو پێنووسەی لە دەستایە
دەیەوێت بدوێ و ناتوانێ
ئەو فرمێسکەی قەتیس ماوە
چاوەڕوانە .. بۆ گریانێ
تا بلەرزێ و بێتە خوارێ
لەناو چەند دێڕدا خۆی دانێ
****

ئەوەی دەمەوێت ، بینووسم
پێم هەڵدەڕێژێت ، ئەفسوسم
****

ناچار ئەوەی کەوا خواستە
دەبێت بڵێم .. خوانەخواستە
سپی ڕەشە و ، ڕەش سپی یە
ئەمیان خەڵوز
ئەویان ماستە !

١٩٦٨

لەگەڵ گشتا

پێشکەشە بەو بەڕێزانەی ''
دەربەستی سوودی گشتین "

توخوا برا شیرینەکەم
با تێر بۆ خۆم
لەهەر خوانەی ماتەمێکدا مشتێک بخۆم !
لەهەر فرمێسکێکی چاوی ..
جگەر بڕاو
دڵۆپێکی لێڵ و ئاڵی ..
بکەمە ناو !
لەهەر ئاخ و ناڵەیەکی
دابەزیودا ..
لەهەر خورپە و کسپەیەکی
لەش تەزیودا .. !
لە هەر دەنگێک کە دێت لە پێکانی
سنگ دا
لەهەر قژێک ، تاڵێک ڕناو لەناو
چنگ دا
لەهەر هەناسەیەکی ناو

سنگی گەرما
پڕ بە سینەم کۆکەمەوە
لە جگەرما ..
منیش ئەوسا وەرامێکم دەوێت لەتۆ
بۆ توخوا بۆ؟
خۆ دەست خەینە ناو خوێنی خۆ
کەی ئەم هەورە چڵکنەمان
دەتوێتەوە ؟
دەبا ئیتر ناسۆری و خەم
ببڕێتەوە و ببڕێتەوە

١٩٦٨/٦/٣٠

بۆ /

- باوکی شیرین – " ١ "

باوکی شیرین ، هاوڕێ ی گیانی گیانی من
دوای تۆ گیرا
گەرووی کامەرانیی من
پسا تەلی ئاوازی کەمانی من
ژاکا گوڵی بەهاری ژیانی من
لەیاد ناچیت ..
تا ئەو کاتەی مردنم ..
دادەماڵێت کاڵای ژین لە گەردنم
****

باوکی شیرین ، زۆر دەمێکە دەمەوێت
چەند دلۆپە .. فرمێسکێکی خوێناوی
نیگای شیعری خەمگینم تیا دەرکەوێت
یادگاری ڕابووردوومان .. لەناوی
بەڵام چی بکەم
ڕووی ناکۆکی ڕۆژگار
ڕەش بێت وەکوو
پڕ تاوی بە تاڵدا کرد
ڕێی ڕووناکی
کرد بە شەوی بێ دیدار
کلی بەدەم ..
گەرووی دەنگ زوڵاڵدا کرد
****

باوکی شیرین ..بۆیە شیعرت بۆ نالێم
تا ئاگری ناکۆکی زیاتر خۆشکەم ..
بەلام ئەگەر بێدەنگیش بم .. نەنالێنم
دەبێت وەفای دڵسۆزیت فەرامۆشکەم
****

لەگەل " کلێپەی دەروون " و گیانت
دەگریم
لەسەر گۆڕی بێ ناونیشانت
دەگریم
بۆ " گوڵزار " ێک
بۆ خونچە و بۆ گوڵ دەگریم
بۆ ناکۆکی ..
ناوکۆمەڵ ، بەکوڵ دەگریم
بۆ هەردوو " لا " و
جوانەمەرگی لاو دەگریم
بۆ زۆر باوکی ..
ئاوات بەجێماو .. دەگریم
بۆ زۆر ساوای ..
بێکەس ، بێتاوان دەگریم
بۆ قژ ڕنا و
جگەر سووتاوان دەگریم
باوکی شیرین ، بۆ تۆ و بۆ هەموو
دەگریم
بۆ یەکیەتی .. داخەکەم ون بوو
دەگریم

" ١ " بەمانا – أبو شیرین -

" بۆ باوکم "

هەڵبەست بۆ منداڵ

خۆشەویستەکەی ژینم
باخەوان و پەرژینم
سەڵاوی زۆر بەتینم
بۆ تۆ باوکی شیرینم
بابە کە چاو هەڵدێنم
لانەی بێ تۆ دەبینم
هەڵ دەقوڵێت .. گرینم
دەکولێتەوە .. برینم
ئیتر پەستی دام دەگرێت
مەلی بزەم باڵ دەگرێت
ئارام دەبێت بە گڕێ
دڵ و دەروونم دەگرێت
ژیانم دەبێت بە تەم
لێم دەنیشێت گەردی خەم
لە ڕووناکی بە ئاستەم
تروووسکە بەدی دەکەم
****

یادگاری ڕۆژانم

دەی ورووژێنن ژانم
ئەو ڕۆژانەی بە خۆشی
شیرینیمان دەنۆشی
بەرگی شادیم دەپۆشی
خەم دەنیشتە ناو کۆشی ..
فریشتەی فەرامۆشیی
****

بەهارم لالەزار بوو
پڕ لە گوڵ و گوڵزار بوو
بەختیاری خێزانی
پەستی هەر نەدەزانی
کە تریقەکەی " پرشنگ "
دەتکایە گوێ وەک ئاونگ
گیانی دەگەشانەوە
چاوی دەدرەوشانەوە
" شەوبۆ "ی دەپەخشانەوە
ماتەمی دەکشانەوە
گۆرانی بوو ، بەستە بوو
دەی پژاند هەست و گەروو
****

لەپڕێکدا ڕۆژی شووم
شێواندی لانەی پێشووم
گۆڕی بە ئاخ و ناڵە
بەم ڕۆژگارە تاڵە
تۆی لێ دوورخستینەوە
ڕووناکی بەستینەوە
نەرگسی شادی چنین
دڕکی لەسەر هەڵچنین

بوو بە گریان ، پێکەنین
تاڵ کرا شەربەتی ، ژین
بەهاری کرد بە پایز
شادی دڵشکاوی زیز
جاران گۆرانی و بەستە
ئێستە خەم بادەی هەستە
****

ئێستەش کە دووری و دوورم
بەڵام گەلێک ڕووسوورم
کە نەوەی تۆی دڵپاکم ..
جگەرسۆزێکی خاکم
ئەو ڕێگایەی لەسەریت
بۆ شادی گەل دەیگریت
ڕێی سەختی تێکۆشانە
پڕ لە هیوای ژیانە
بۆ ئاوات و بۆ نیازی
ژیانی سەرفرازی
لەگەڵ جگەر سۆزانی
سۆرانی و بادینانی " * "
بابە تۆش وەک ئەوانە
ئەو بیرەت لا میوانە
چەکی تۆڵەت لەشانە
ژیانت .. تێکۆشانە
مایەی شانازی منی
سۆزی ئاوازی منی
بەهرەی بەختیاریمە
ئەم نامەیەم ، دیاریمە
****

خۆشەویستەکەم بابە
لە ئێمە دڵنیابە
گوڵی یادی هەمیشەی
بەهێزە ڕەگ و ڕیشەی
لەناو باخچەی خەیاڵدا
لەهەر چوار وەرزی ساڵدا
هەمیشە گەش و ئاڵە
ئاسمانەکەی ساماڵە
بەڵێ بۆن خۆشە هەرگیز
یادت ئەی باوکی ئازیز
هیچ ئازارێک و ئێشێ
ئەو گوڵە هەڵناکێشێ
ئاسمانیش هەرچەند تاڵ بێت
ئەنجام دەبێت ساماڵ بێت
گرەو هەر دەبەینەوە
بە یەکتر دەگەینەوە
بە ڕووی پێکەنینەوە
یەکتر دەبینینەوە
١٩٦٣/١/١٥

باوکی قوتابیەکی دراوسێم " پ . م " بوو لە هەورامان ئەم نامەیەم لە زمانیەوە بۆ نووسی . لە چاپی یەکەمدا دێڕێک نوختەی بۆ دانرابوو لەبەر سانسۆر ، هەر ئەم شیعرە بێ ئاگاداری من چەند دێڕێکی لێ دەرهێنراوە و دەستکارییەکیشی کراوە و لە خوێندنی پۆلی چوار دا نووسراوە ، بۆ نەگبەتی منیش کراوە بە گۆرانی و دەستکارییەکی زەقی تریشی تێدا کراوە گوایە بۆ "بابە سەدام " ! نووسراوە .

" ڕێگای ژیان "

ئەی ژیانی
کامەرانیی
ئەی گوڵاڵەی نەوبەهاری
بەختیاریی
لەکام باخیت ؟
یان کام شاخیت ؟
بۆچی یاخیت ؟
لەکام گردیت ، لەکام یاڵیت ؟
یان شاراوەی ناو کام چاڵیت ؟
لەکام شوێنیت ؟
لەکام جێگا ؟
کەی ئەم گەلە بە تۆ دەگا ؟
نەمامی هیوای پێ دەگا
کەی زەنگی کاروانی خەبات ؟
دەگاتە کۆشی بارەگا
کەی فریشتەی .. کۆشکی ئاوات ؟
لێمان دەکاتەوە دەرگا !
****

ئەی ڕێبواری بریندار ی ..
دەروون یاری
بەختیاریی

بۆ ژیانی کوردەواری
دەزانم ڕێت کە ، لە ، بەرە
تەنراوە و بێ کەلەبەرە
بەڵام بۆ ئاواتی پیرۆز
بەرگی بێ خەمیت لەبەرە
هەزار ساتی
بەسەرهاتی
ڕێی نەهاتیی ..
لای تۆ دارێکی بێبەرە
بیر پتەوی
بێ سەر نەوی
سەردەکەوی
پلە ، پلە ، بەرە ، بەرە
سەربڵند و دلێر دیاری
دەڵێیت گیان دەکەم بە دیاری
بۆ شانازی
بۆ ژیانی سەرفرازی
****

ئەو ڕێگایەی تۆ گرتووتە
خۆی لەخۆیدا ئاوازێکە
بە گۆرانێوە ، وتووتە
مۆسیقاکەشی نیازێکە
****

هەمي دڵسۆزێکی سەربەست
کەوا ئاوات ، بۆتە یاری
کردوویەتیە ، بەستەی مەبەست
هەمیشە وا لەسەر زاری

١٩٦٢

ئاواتی ڕزگاری

گەلێک ئاواتی رزگاری ..
لەبیردا بێت هەموو کاتێ
چەکی تۆڵەی لە شاندا بێ و
جگەرسۆزانە دەست باتێ
فڕۆکە و تۆپ و دەبابەی
لەڕێ دابێ و سزای باتێ
ئەگەر گیانیشی داناوە ..
سەری بەرزو بە ئاواتێ
کە ڕزگاری نەوەی کوردە ..
دەبێ بڕوات و بیگاتێ
بە بازووی خۆی نەبێت دوژمن
مەحاڵە مافی خۆی باتێ

****

گەلێک ، گەر واز لە سەرمایە و
لە پایە وماڵی خۆی بێنێ
لەژێر تارای ڕەشی شەودا ..
لە خەودا چاوی هەڵ بێنێ
ببینێ دوژمنی هێرش ..

دەبا و ڕۆڵەی دەسووتێنێ
سەری بەرزی نەوی ناکا
هەتاکوو پێی نەسەلمێنێ
ئەگەر دنیاش هەرەس بێنێ
دەبێت ڕزگاری بستێنێ
نەما ئەو ڕۆژە ، داگیرکەر
نەوەی نوێی ئەمڕۆ بنوێنێ
****

گەلێک بۆ خاک و ئاڵاکەی
بەشۆڕش لاوی هەستابێ
بەهاری ژینی دواڕۆژی
لەبیر و هۆش و هەستا بێ
لە گشت لاوە دڵ و گیانی ..
وەکوو خەنجەر لە دەستابێ
لەنێوان ژین و مردن دا
بە بێباکانە وەستابێ
گەلی وا نامرێت هەرگیز
دەبێ تا یەک نەوەی مابێ
لە کوشتن سڵ نەکات ، بڕوات
هەتا ماوە لە جەنگا بێ
****

هەتا ئاواتی ڕزگاری
بەدەس دێنێ دەبێت بڕوا
بەرەو لوتکە بەرەو ئاڵا
بەیەک هێز و بەیەک بڕوا

١٩٦٥

کردگار

سەرم سووڕماوە
من لەم گێژاوە
کەی وا ویستوومە ..
بێمە دنیاوە ؟!
بۆچی درووست بووم ؟
هەروەکوو خەیام زۆرجار پێی وتووم
ئەوەی کە منی بۆ ژین هێناوە
بۆچی پرسێکی هیچ پێ نەکردووم ؟
****

بیر ئاڵۆزاوە
نازانم تێک چووم ؟
ڕێم لێ گۆڕاوە ؟
یان بۆ ڕاستیی چووم ؟
من کەی ویستوومە ؟
وا بەزەلیلی !
بژیم بە دیلی !
یان کەی بیستوومە ؟
من دێم بۆ ژیان
بۆ ئازار و ژان !
****

کاتێکم زانی
چاوم هەڵهانی
ژین گورزی خەمی قەڵباوی هێنا
زەبر و ستەمی دام بە دامێنا
دڵی ئاواتم ون بوو لە خوێندا
زامداری کردم لە گەلێک شوێندا
بێجگە لەو زامەش .. زەرووشی هێنا
تێر دەمی تێنا ..
ژیان تۆ منت لەبەرچی هێنا ؟
بەبێ ئاوڕێ
منت خستە ڕێ
بێ پرسیار منت بۆ کرد بە هاوڕێ ؟
چی بوو ئەم داوە ؟
چیت لە من دابوو .. ؟
من لەم گێژاوە
سەرم سوورماوە
کەی کوا ویستبووم بێمە دنیاوە ؟
****

باوکە ، ئەوباڵی منت بە ئەستۆ
ئاخ ، داخ ، لەدەست تۆ !
ناچار وا پەنام بۆ تۆ هێناوە
بەڕاستی باوە ..
سەرم سوورِ ماوە
لەم بەند و باوە
پێم ناڵێ یت بەڕاست
بۆ دایکمت خواست ؟
بۆ منتان خستە ناو ئەم گێژاوە ؟

ئەی کوا ویستوومە بێمە دنیاوە ؟
****

بەڵێ ئەوا بووم
لەبیرم نایا و نازانم چۆن بووم !
لەلانەی تەختەی ساوایی دەرچووم
کاتێک گەورە بووم
بەرەو خەیاڵ و لێکدانەوە چووم
لەگەڵ خۆم هێنا
ڕۆژی ڕەشی شووم
هۆش ، خەم دایپۆشی
ساتێکم نەدی پێی بڵێن خۆشی
زۆر شتم دەدی
وەک نائومێدی
هەناسە سەردی
تەماشام دەکرد
ئەو هات ، ئەم دەمرد
باشە بۆ دەمرێ ؟
- وس ، خوا دەتگرێ
پرسیارم کرد بۆ ؟
وتیان بە ئەمری ..
خوای گەورەش تۆش وەک ئەوانە ئەمری !
کەس نابێت تاسەر
ژین بباتە سەر
کەوابوو بۆ بووین ؟
سەرم سووڕماوە
من لەم گێژاوە
کە بیر و هۆشم تێیدا تاساوە

کەی کوا ویستوومە بێمە دنیاوە ؟
****

بیرم کردەوە ئەنجامی هەمووی
پڕە لە داخ و ناکامی هەمووی
ئەنجامی هاتن ..
لەناوچوونێکە
دروست بوونێکە
بۆ تێک چوونێکە
ئێمە دەبین و دەچین بۆ نەبوون
دەردەکەوین و دەبین سەرنگوون
کەوابوو هەزار خۆزگەم بەوانەی ..
لەدایک نەبوون
تووشی هیچ نەبوون
وەک من پشکۆیان پیا نەچزاوە ..
هەرگیز نانالێن بەدەم سزاوە

١٩٦٢/٨/١

بـڤـڤـه

نـەکـەی بڤڤه .. !
نـاوی دایـه گیان پـەروەری نـەبـەی بڤڤه
دەست بۆ ئاگره سوورەکه نـەبـەی بڤڤه
گوێت لـه وژه و گڤه گڤه ؟ !
درنـج و دێو!
جنۆکه و خێو !
وەک ڕەشەبا ..
شاڵاو دەبا
هەناو دەبا
بـەتۆ دەڵێت نـەیـەی بڤه !
نـەکـەی بڤڤه
****

قڕ و قـەپ کـه ! وس بێ دەنگ بـه !
ساوایـەکی مات و مـەنگ بـه !
نـەکـەیت لـەمن وڕک بگریت
فێر نـەبیت ئـەو ڕێیه بگریت
ئـەوەی لێم سـەندیت بۆی بگریت !
بـه ئاشکرا و بـه نهێنی ..
ناوی دایـه گیان نـەهێنی !!

ئەو پەروەری
دەبێت لە یادا لابەری !
نەخەڵەتێیت !
هەڵ خەڵەتێیت !
با نەڕەتێیت !
چاوزەق دۆزەخ ، دادەخات بۆت
تیا دەسووتێیت
دەڕۆیت بۆخۆت
دۆزەخەوان چاو نەترسە
ڕەزا قورسە
زۆر بێ ویژدان ، هەر مەپرسە
گشت مافێکی دراوەتێ
زینە لەگەڵ وشەی " بەسە " !
کەوابێتە نەکەی بڤڤە !
ناوی دایەگیان پەروەری نەبەی بڤڤە !
دەست بۆ ئاگرە سوورەکە ! نەبەی بڤڤە !
****

بەڵام منداڵ
خاوەن بیری وەکوو ئاگر
ڕووناک و ئاڵ
ئاوات هەڵگر
ئەمانەی ناچێت بە گوێدا
نەترساوە لە هەڕەشە
ئەگەر سووتاوە لەوێدا
هەر هۆگری دڵی گەشە
****

دەربەست نیە ، بشسووتێ هەموو لەشی
بۆ یەک بزەی دڵ خۆشبوونی دایکەکەی

لەبیرێتی خەوی نەرمی باوەشی ..
ڕاژەندن و لایلایەی ناو لانکەکەی
****

منداڵ ناترسێت لە دەنگی کوننە پەپوو
سنگی دایکی تۆماری ئەو دەنگانەیە !
لێی بیستووە
لە چیرۆکی زووی ڕابوردوو
ئەو منالّە دیارە مەردی تەنگانەیە !

١٩٦٢

داڵ و مەل

ڕووناکی لێڵە وا " شەو " ە
داڵ نیشتەوە
بە " واشە " وە
لەم لاشەوە ، لەولاشەوە
بە " لاشە " وە
****

تۆ بڕوانە ... ئەم ئاهەنگە
بەم درەنگە !
لەم چڵپەیە !
لەم شڵپەیە !
لەو ئاگرە بە کڵپەیە !
قرچە قرچی لەشی مەل دێت ..
خوێن لە دەم و چنگ و پەل دێت
ئای چەند داڵی شووم نیشتەوە
لەم نزیکە و تەنیشتەوە !
هەموو برسی
بێ مەترسی
چنگیان ، نەشتەری سکی ڕووت !
سنگی یاقووت ..

تۆ بڕوانە ، بۆ ئەو دەشتە
هەر گوڵاڵەی تووا‌وەیە
بۆ خوێنی مەل سەرچاوەیە !
سیا وەشتە .. !
بۆ ئەم دۆزەخ .. ئەو بەهەشتە
بۆ ئەم کارەسات ، ئەو گەشتە
یەک سەدەی تر بیگێڕەوە
بۆ مندالانی فریشتە
بیلێرەوە و ... بیلێرەوە
ئا ئەمەیە .. سەرگروشتە !
تۆ بڕوانە ئەم ئاسمانە !
ئەگر تێبگەین بەسمانە
هەر داڵە و دێنە خوارەوە !
بەسەر دەوەن و دارەوە !
بە شالاوی کوت و پڕی
ڕوو دەکەنە قات و قڕی !
هەر قریوە و هاژەی داڵە ..
کام گۆشت زۆر ناسک و کاڵە
یان کام لێو ، شیرین و ئاڵە !
پێی حەلاڵە !
گوێ و زبانی نرخ و ویژدان
لە ئاستیاندا کەڕولاڵە
چەند مەلی گیانی مەل فڕی !
چەند ژیان مردنی کڕی !
****

ئەی مەلی جوانی ئێسک سووک ..
کێ تۆی بۆ دالاش کرد بە بووک ؟
لەسەر ئەوەی بۆ گوڵ گریایت ؟

بەم حاڵەی بردیت کەوا تیایت ؟
دەسا هەڵۆ و پڵنگ و شێر
بۆ داڵاشی شوومی بێ خێر
لە جەنگەڵ و لە " بێشە " وە
مەردانە بێنە پێشەوە
بۆ ڕزگاری ئەو مەلانە !
پەرەوازە بوون لە لانە !!

١٩٦٤

ڕازێک " ١ "

من بێ گیانێکی وشکەڵم بێدەنگ و مات
نەدەبینم ، نەدەبیستم ، نە هەست دەکەم !
بەڵام شێوەم دێتە گفتار هاوار دەکات
بینەرانم ، مەست وپەست و دەربەست دەکەم

****

من گیاندارێکی دەنگ خۆش بووم ، من هوزارم
لەکام باخدا، دڵ بزوێن بوو تێر لێم دەخوێن
لەسەر چڵێک ، شکۆفەیەک بوو بە یارم
بۆم پێکەنی ، منیش ئاوم دەدا بە خوێن !

****

پەروەردەم کرد ، هەتاوەکوو کردم بە گوڵ
سوور و ناسک نموونە بوو ڕەنگ و ئێسکی
ئەگەر گەردی بگرتایە دەمگوشی دڵ
بۆم دەشۆری گۆنای ئاڵی بە فرمێسکی !
****

بەختیار بووین بە ئاواتێک زوو بێتە دی
بێ یەکتری ، دڵ دەلەرزی و دەپەشۆکاین

کاتێک من ئەو ، یان ئەو منی کە نەدەدی
دەگریاین و دەقرچاین و لێو دەژاکاین
****

تا وای لێهات کام باڵندە ، ئێسک سووکە
لەگەڵ خونچە ، حەسوودیان پێ دەبردین
دەکەوتنە باڵەفڕە و چپە و جووکە !
بەڵام هیچیان کاری لە دڵ نەدەکردین
****

لە ئەنجامدا دڕک و داڵی دەوروپشتی !
بێ بەزەیی ، وەکوو قەفەس ، لێیان تەنیم
چاوو دڵیان بریندار کرد شکا .. پشتی !
وای لێکرا ، هاوار بکات بڵێ گوڵ نیم !!
****

منیش داخی دڵی خۆمم ، بە ئاوازی ..
گیان تەزێنی فرمێسکی بێ ئارامی ڕشت !
هۆی ناچاری نائومێدیم ، وابوو نیازی
بە لەناوچوون خۆم بکەمە ئاکامی گشت
****

بەڵام بلبل ، دڵسۆزم بوو ، دەستی گرتم !
وتی : گوڵ هەر ماوە جارێ بگرە ئارام !
تیشکی ئارامی ناسۆری هەر من ، گرتم
تا هەڵوەری ، بەیەکجاری ، گوڵی هیوام
****

هەرچەند ، هاوڕیم زۆر دڵخۆشی دەدامەوە
بەڵام ئامۆژگاری ئەویش لام بێ سوود بوو
کز و بێ هێز ، بە هیچ نەدەبووژامەوە !
دۆست بۆم خەمبار ، بەدکاریشم هەر خۆشنوود بوو
****

هەر ئەوەندەم زانی لەسەر چڵی خەفەت
بەربوومەوە و نەمتوانی باڵ بە یەکدا بەم .. !
بە ناکامی لەسەر زەوی پڕ لە مەینەت
گیانم دەرچوو ، کۆتایی هات ، تەمەنی کەم !
****

هونەرمەندێک تووشی لاشەی وشکەڵم هات !
مۆمیای کردم ، داینام لەناو شووشەی کۆگا
بەڵام تازە منی بێ گیان ، مردووم ، هەیهات !
بەختیاری و شادی لەکوێ بە من دەگا .. ؟
****

ئەو مرۆڤە دڵخوازانەی بۆم هۆگرن
هەرچەند نیگای خۆشەویستیم تێدەگرن
ئاخ ! ئەوانیش تاسەر ناژین دەبێت بمرن
بەڵام بەکام ئازارەوە ؟ - نایزانم ، من
****

ئایا وەک من شەیدای گوڵ بووم خۆم بۆ ڕەنجان !
بۆ خۆشەویست ئەوانیش هەر سەریان بەختە ؟
بۆ ژیان و سۆز و جوانی و پاکی و پەیمان ..
لەپێناودا ، نەمان مایەی تەخت و بەختە ؟ !

١٩٦٨

" ١ " ئەم هۆنراوەیە زادەی بیری خۆمە و بەس ، وەک بەڕێزێکی خاوەن دکتۆرا بۆی چوو بوو ، وانیە و وەرگیراو نیە لە ئەدەبی بێگانەوە .

گەشتێک
" لە بەهاری سەرچنار دا "

سەرچنار
کیژە نازدارەکەی .. دایکی شار
خوشکە ئازیزەکەی .. بەختیار
بووکە ڕەنگینەکەی نەوبەهار
سەرچنار
بە پەنجەی هونەری کردگار
ئارایشت .. کراوی
لەتابلۆی سروشتا وەک نیگار
بە سوورمە نەخشاوی
بۆ بەهار
گەردوون تۆی بۆ ناردووین بە دیاری
ئەوەندە ڕازاوە و نازداری
سەرچنار
****
ئەی بەهرەی .. کوردستان
باوەشی جوانیی و جوان
بەهەشتی .. ژیانی
جێ گەشتی .. لاوانی

کامێرای سەرنجم وەک نیگای هەڵبەستم
ئاشنای جوانییە .. بۆحەز و مەبەستم
لەگەشتی گرتنی دیمەنی تۆدایە
هەستیشم لەگەڵیا لە هاتوچۆدایە
هەر جوانە و لە دڵتان
لە ناخی جگەرتان لە پەنا و ژێر چڵتان
لە سایە و سێبەرتان
لە گژ و گیا و گوڵتان
وەک سوخمە لەبەرتان
****

سارێژیت بۆ گیانی بە ئازار
بۆ دڵی خەفەتبار
سەرچنار
****

کۆمەڵی سەیرانکەر
لە بەرگی گوڵڕەنگدان
چنار و سنۆبەر
لە سەما و ئاهەنگدان
کەشەفی و سەماوەر
لە زەردەی پرشنگ دان
****

تۆماری .. بزوێنی .. ئارەزوو
پڕ بینی ، بەستەیە ، مەقامە
یەک بەدوای یەکتردا ، بێ پشوو
لە هەزار بابەت و نقامە ..
****

کوڕی قۆز ، کچی جوان
تاک تاک و پۆل پۆلن

دڵخواز و دەسگیران
وەک تاڤگە و شەپۆلن
****
خوڕەی ئاو .. ئاوازی ..
دووان و چپەیە ..
شۆڕەبی .. هاوڕازی
سکاڵا و خورپەیە
****
هەر کۆرپەی وردیلە و خنجیلەن
کە دوورن لە پشکۆی داخەوە
هەروەکوو بازن و موستیلەن
بە پەنجە و .. مەچەکی .. باخەوە
شنەیان وەک سروەی
شەماڵە بۆ سەرچڵ
قاقایان وەک لەرەی
مۆسیقان بۆ گوێی دڵ
****
لەدەم سەرچاوەتا
لەکەنار جۆگاتا
لە تیشکی .. چاوەتا
لەکانی نیگاتا
میوانی زۆر جوانی هاتووی دوور
زەرد و سوور
هەروەکوو گوڵ سنوور
مەچەک و باسک و مل
ناسک و شل و مل
دانیشتووی ژێر سایە
چاوی ، وەک جۆلانە

هەر لەم لاو لەولایە
پێی لێژە وەک لانە
هەرکاتێک جوانێک دەردەکەوێت
ئاخۆ چەند ئاخی بەردەکەوێت !
ئەی چاوی نەرگس و وەنەوشە
بەخێر بین دیاریتان هێناوە !
ئێوەش دڵ پڕ دەکەن لە گەشە
بۆ خەیاڵ ، بوونەتە .. سەرچاوە !
سەرچنار بە ئێوە ، وەک ئێوە ..
پەپولەی خەنینی سەرلێوە ..
ئنجا با.. ڕوی نیگا
مەنزڵگا .. مەنزڵگا ..
بگاتە .. لێواری
دامێنی ڕووباری ..
تاشەبەرد ، هی گەورە و بچکۆلە
سپی و سۆڵ تا ناوقەد لە ئاودا
وەستاون وەک مەڕ و بەرخۆلە
"پشت "ن بۆت لە باز و هەنگاو دا
****

هەر تەنیشت دڕوویەک دەڕوانی
هەر پۆلی مەی دۆست و مەستانە
سەر گەرمە .. چریکەی گۆرانی
پڕ گەرووی شادان و پەستانە
یان ئاخی دڵێتی دەیڕێژێت
لە داخدا
یان کامی گیانێتی دەیچێژێت
لە باخدا
****

ئەی بووکە جوانەکەی کردگار
سەرچنار
منیش با زاوا بم هەڵمژم
"بۆ "ی "خۆش "ت !
گەردنت ماچ کەم لە دڵدا یەک نیگار
هەڵکەنم .. یادێک بێت ..
بۆ خۆم و بۆ خۆشت !
****

تا شیری سەرچاوەی مەمکی تۆ
هەڵقوڵێت
گەرووی گیان گۆرانی سەربەستیت
بۆ دەڵێت
****

تاماوم بە دایە و خۆتەوە دەنازم
سەرچنار
ئیتر دوا نیگامە و خۆشیت بۆ دەخوازم
هەزار جار
ماڵ ئاوا
بەهەشتە بچکۆلەی
ئەم شارەم ،
سەرمەست بووم ..
بەم گەشتە بچکۆلەی
ئەمجارەم

١٩٦٨

گۆران " ١ "

لەبەر هەور و تەمی ماتەم
ئاسۆی شەبەق لێڵ و ڕەشە
گەردەلوول و ... ڕەشەبای خەم
بە هەڕەشە ...
گێژی دا .. ئەو گیان و لەشە
ون بوو .. گەشە
****

بەسەرهاتی ..
جگەربڕی ، ڕێی نەهاتیی
درێژەی ساڵ
زۆری پێ ڕشتین فرمێسکی ..
ناسکی ئاڵ ..
گەلێک جەستەی خستینە چاڵ
ژیانی تاڵ
****

پایز .. بزەی لێوی پەریی
ئازیزی ئاواتی تەراند

هوروژمی هێنایە سەری
گەڵاڕێزان
پەڕەی گوڵی شادی وەراند
لەیەکتری کرد .. جەستە و گیان
فڕی مەلی گیانی گۆران
بەرەو سەیوان
****

ئەو هەستیارە
پایەدارە ..
بەهرەدارە
بەستەکانی
" بەهەشتێکە ، یادگارە "
وەک ژیانی
هەردەمێنێت ، پەریی جوانی
فریشتەی نەرم و نیانی ..
لەگەڵ گیانی
****
ئەستێرەیە ، پرشنگدارە
ورشەدارە
لە بەیان دا
لەناو سامانڵی هونەری
شیعری جوان دا
لە بەرزیدا شوێنی دیارە
دەژی لەناو کوردستان دا
لەناو دڵ و بیر و گیانا
گەورەی دانا
****

بەهارێکی پۆشتەی شەنگی
ڕەنگاو ڕەنگی
لالەزارە
کەلە هەرجۆرە ، گوڵێکی
تێدا دیارە
هەمیشە گەش و بۆندارە
جێ نیگای چاوی دڵدارە
ئەو بەهارە
****

ئاوازێکی نزمی مەنگی ..
دڵی ساوای هۆش .. نوێنەرە
کە بۆ جیهانی بێدەنگی
هەست و دەروون ، جوڵێنەرە
سۆزی " فرمێسک و هونەرە "
لاوانەوەی گیان ، جگەرە
گڕ خۆشکەرە
بزوێنەرە
****

پیانۆی پەنجەی ، خوای بەهرەیە
کە دەناڵێت ، بێ کۆتایی
ئەو مۆسیقا نەمرەیە
دەچرپێنێ
بە گوێی دڵدا بە ئەسپایی
دەمێک مژدەی ئاواتە بۆ دڵنیایی
دەمێک دڵە و لە دڵ دەکات
ماڵ ئاوایی

سکاڵایە
بۆ تەنیایی
****

ئەو دڵەیە
کەوا جوانی و خۆشەویستیی
پەروەردەی بوو
ئەویش هەستی :
کامێرای ئەم جێ کوردەی بوو
ئەم چەم و چیا و هەردەی بوو
کە زەردەی بوو
هەم ، زەدەی بوو
****

لە گەردنی نازداراندا
ملوانکەیەکی زێڕینە
لەناو لێوی دڵداران دا
پەپولەیەکی نەخشینە
" ماسی گۆمی چاوی شینە "
تریفەی مانگی هاوینە
****

سروەی فێنکی کوێستانە
بەهاری ڕازاوەی ژینە
" بەفری هەتاوی زستانە "
تاڤگە و قەڵبەزەی زیوینە
پەلکە زێڕینەی ڕەنگینە
تاڵی کەمانی خەمگینە

سینەی گەرمی ئاگرینە
وشە سەنگینە ، شیرینە
شیلەی ناو شانەی هەنگوینە
بزەی لێوی ، نازەنینە
دەستی مەمە
پەنجەی زینە
نەبەزینە
****

زەردەی ئاڵتوونی دەم کەلە
ئاوازی جریوەی مەلە
نەغمەی بلبل ، لەنجەی قومری ، قاسپەی کەوە
" کانی ڕوونی بەر تریفەی مانگەشەوە "
گەرووی شمشاڵی لالێوی شوانی باسکە
شنە و گڕ و گاڵی ساوای کۆشکی دایکە
خەوی خۆشی لەشی کفتی دەمی گەشتن
"یان قەرەداخ یان هەورامان" کە بەهەشتن
****

لەسەرچاوەی ئەو دڵەوە
هەڵدەقولا هۆنراوەی ڕوون
کە پیر و لاو بە کوڵەوە
تینووی قومی عەزرەتی بوون
****

ئەی ئاوارەی دەرد و سزای پڕ ئەشکەنجە
کاتێک دڵی تۆ ڕاوەستا
بە شێرپەنجە

پشکۆی داخ ، بە دڵدا چزا ، لەگەڵ هەستا !
سارێژ نابێت هەتا .. هەتا
****

ئەی گۆرانی ..
بەستەی ژیان
ئەی میوانی ..
لانەی سەیوان
بنوو پێڵووی چاوی خامۆش
سەریەک بنێ و دڵنیابە ..
هەرگیز تۆ ناکەین فەرامۆش
ئەرخەوانی
تارای ئاڵ پۆش
خوێنی دڵە و لە بنیابە ..
****

ئەی هەستیاری بەرزی پیرۆز
خامە ، گەرووی دەروونی سۆز
دۆست و ئاشنای مەولەوی
کە ئەو لەتۆیە و تۆش لەوی
هاوڕێی پیرەمێرد و بێکەس
کە وەک تۆ کەم ، دەیناسن ، کەس
****

تۆ خوای شیعری سەدەی ئەمڕۆیت
خوای ئاوازەیت
تۆ پەرستگای شانۆێ قوتابخانەی تازەیت
تۆ خاوەنی هونەرێکی بەهرەی جوانی ..

تۆ "گۆران "ی
چۆن نابیته ویردی زبان ؟
هەروەک بەستە ،
وەک گۆرانی ،
هەر دەمێنیت ..
تا مابێت ئەم ئاو و گڵە
ناوی تۆ جێی ..
لە کوردستان دا ، ناو دڵە
تۆ نەمردوویت ، زیندوویت هەرگیز
زستان ، بەهار ، هاوین پایز
وەکوو هەموو دڵسۆزێکی کوردی ئازیز

١٩٦٢/١١/١٨

" ١ " ئەوانەی لە کەوانە دان نیشانەی بەرهەم یان داهێنانەکانی گۆرانە.
ئەم هۆنراوەیە هەمان ڕۆژی کۆچ کردنی نوسراوە لە "ژین "ی هەمان هەفتەدا بڵاو کرایەوە

لـەتیف ی جوانـه مـەرگ ـ " ١ "ـ

سالّی نۆسـەد و شـەست و چوار
وەرز بـەهـار
کاکی ڕێبوار
برای هـەژار
بـه نـەساخـی و نـائومێدی
هـاتـەوه شار
بـەوجۆرەی ئێمـه ئـەومان دی
هـەنـاسـه سوار
ڕەنگ زەرد و لاواز ، لێو بـەبار
لـەدەست ژیان و ڕۆژگار
داد و هـاوار

****

زستانـی تۆف
هـەناسـەی سارد و ئـاخ و ئۆف
بـەفر و باران
سـەختـی و هـەورازی ڕێگـه و بـان
مـاندوویـەتـی ..
برسـی بوون و تینوویـەتـی

لەجێ خستی
کاری کردە تەندروستی ..
دەوا .. نەبوون
ئەوەی هەبوون
ئەوانە بوون
کە سەردەمێک
وچانێکی بەنێ کەمێک
سنگی پڕ زام
نایکاتەوە جێگەی ئارام

****

چار نەماوە
ئیتر نیشتمان ماڵ ئاوا
لە بەغداوە
بەرەو ، وڵاتی ڕۆژئاوا
ئەڵمانیا
کەوا لە لە کامەرانیدا
لە دنیای پۆشتە و جوانی دا
لانەی گەشە و خۆسەویستیی
هی زانستی
تەندروستی
میۆنیخ .. تیمارخانەکەی
نەخۆشێکی کورد زبانە
میوانەکەی
پزیشکەکان دڵسۆز بوون بۆی
هەر یەکەیان وەک برای خۆی
بە وردبینی و
بە تێبینی

سارپێژیان دەکرد برینی
تا هێز بچێتەوە .. لەشی
ئارام بیکاتە باوەشی
سورایی خوێن
بگاتەوە کوڵمی گەشی ..

****

لەتیف ، هیوای چاک بوونەوە و گەڕانەوە
مژدەی شادی دەهێنایە ناو گیانەوە
بەڵام سنگی برینداری
سی و هەناسەی پڕ ئازاری
ماوەیەکی زۆری دەوێت
کە خۆی بگرێت
هەتا مقەستی .. بەرکەوێت
چاری بکرێت

****

ساڵ تێدەپەڕی کش و مات
ڕۆژ دەڕۆیشت و شەو دەهات
کاتەکانی نەخۆشخانە
کۆتایی یان ... هەر نەدەهات

****

وا بوو بە چوار ساڵی تەواو
ئارام تاساو ..
حەزدەکات زوو بێتە دەرێ
تێر بگەڕێ
بڕواتەوە

سەرێک لە نیشتمانەکەی بداتەوە
گەشتێک بکات
سەیری دەر و دەشتێک بکات
خزم و کەسیان
چەناگەیان لەسەر دەسیان
چاوەڕوانی .. بینینەوەن
بە پەرۆشی .. کوڵێکی پێکەنینەوەن

****

دووهەم مانگی شەست و هەشتە
وەک فریشتە
هەموو ژووری " عەمەلیات "
سپی پۆشتە
خوا و پزیشک و پەنجە و مقەست
جەستە ی ئەویان وا لە ژێر دەست
پارچەیەکی جێی هەناسەی
بڕی مەقەست
کە زامدار بوو .. وەکوو تاسەی
دەروونی پەست
****

ئێستا مژدەی چاک بوونەوە
بزەی خستە دەروونەوە
واتا.. ئیتر بەوە دەگات
کە پێی دەڵێن خۆزگە و ئاوات

****

بەڵام ئاخ ئەی مەرگی زۆردار
بۆچی وەک مار ؟

هەتاكوو پێتەوە نەدا
كۆڵت نەدا ؟

****

لاوێكی كوردی دڵسۆز بوو
خاوەن هەستێكی پیرۆز بوو
سوور بوو لەسەر كوردایەتی
ئێستاش هەر لەگەڵیایەتی

****

ئەو هەرزەكارە توخوا كوا ؟
هی ئەوە بوو ئاوا بڕوا !
چۆن دڵت هات ؟
دوورە وڵات
نائومێد كەیت
لە ژیان و خۆزگە و ئاوات

****

بەڵێ لەتیفی هاوڕێمان
ون بوو، لێمان
چەند ڕۆژێكی پێش نەورۆز بوو
گیانی پاكی بۆ بەهەشت چوو
بۆ لای نەوەكانی ترمان
****

هەرچەند سەیوان پەرۆشێتی
چونكە دوورە باوەشێتی
بەڵام توخوا ئەی خوێندكاران
برادەران ..

لەجیاتی ئێمە و کەس و کار
یادی کەنەوە .. جاروبار
ئێمەش بە درەختی یاد و لە دڵەوە
سوورە گوڵە بەسەر بەرزایی چڵەوە
مارت ١٩٦٨

لەتیف عەلی : هاوڕێی سەردەمێکی دوور و درێژی قوتابخانە و کارگە بووین .. لە دەرەوەش سەردەمێک " پ . م " بوو ساڵی ١٩٦٤ بە نەخۆشی سنگ گەڕایەوە وگەیشتە ئەڵمانیا و لەوێ دوای چوار ساڵ چارەسەر کردن کۆچی دوایی کرد .